

לקוטי דב"ש

והמה

שאלות ותשובות

בדיני שו"ב

מלוקט ומחובר מאת

דוד שו"ב

בן הרבני המנוח הירא ושלם מו"ח חנוך בכרד

ממשפחת הגר"ב וצוק"ל

בסינסינעטי אהי"א

ואליהם נצמדים דברים אחרים בהבי תמצא
מלומדים.

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תש"ס

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תש"ס

נדפס

פעה"ק ירושלים תוכב"א

שנת ויהי דרכיו משביל לפיק

בדפוס של מו"ח שמואל חלוי צוקערמאן הי"ו

אדרעססע להמחבר :

Rev. D. BACHRACH 565 W. 6th St., Cincinnati
U. S. America.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ס

הקדמה

אמר רבי חנניה בן עקשיא רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות כו' בדרך רמז תיבת הרבה עולה במספר קטן רמ"ה מ"ע ושהטתם "בזה" עולה ג"כ רמ"ה במספר קטן ראי' לזה כל מ"ע שאדם עושה הוא מקנה היות וקדושה להאבר שלו מכטרא דקדושא ואם מהסר מצוה אחת לא השלים כל רמ"ה אברי שלו. אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו הוא כתיבת יד ולכן נקראו ת"ה כופרים אם יפערו פיהם לדבר דיבורים מה לנו ולהיבזרו הלא אנו מכירים את המהבר וכמונו כמוהו באמת ידעתי מך ערכי ושפל רוחי כי אין זה התפארות להבר הבזורים אשר לפי דעתי הן טובות ימצא הרבה הלוקי דעות מה שבניתי יחרכו ומה שהרכתי יבנו וכך היא דרכה של תורה. והנני לפורטם רבותי אשר למדו אתי והרביצו תורה בישיבות גדולות לרבים דהיינו ר' לייב ב"ר אהרן המכונה ארקעס ה"ר ראש מתיבתא בבהכנ"ס דליבאוויטש בעיר באריסעוו ואחרי כן למדתי בעיר מינסק אצל הרב ר' הענוך

הקדמה

ד"מ דישיבת בה"ב שואבי מים ואחרי כן אצל ר' חיים זאב
ספאק ב"ר רפאל הי' ר"מ דדינאבורג ואחרי כל אלה באשר
באתי לפה סינסיננעטי אחייא ונתקבל הרב הגאון זקן הרבנים
ז"ר לאודת הרבנים אדמו"ר ר' אברהם יעקב גרשון לעססער
על כסא הרבנות דסינסיננעטי הי' מתאסף כל אחינו שו"בים
דמתא בבל ערב תמיד ולמד לפנינו שו"ע יו"ד ש"ך וט"ז הלכות
שחיטה ולא זכינו לגמור את הלכות טריפות מחמת הי' משה
עליו את עיל המלמדות עכ"ז מפתח מסר לנו להמשיב דבריהם
בהלכה פסוקה. על זה יזכר שמו בספר לחיים טובים ארוכים
אבי"ר.

דב"ש

דקושי רב"ש

שאלה א.

אם יש לחוש לאיזה חשש
מחמשה הלכות בתלויה
ברגלי יותר מרבוצה.

הנה הפוסקים לא נתבאר זאת, ונחוי
אגן בס"ד בחולין דף מ' ע"א
אמר רב חונא היתה בחמת חבירו
רבוצה וכו', וע"ש ברש"י דכתב לא
מיבעי עומדת וכו', וע"ש בתוספת
בד"ה רביצה דכתבו דווקא רביצה
לרבותא וכו'. ולכאורה קשה דהרי בדף
ט"ז ע"ב אמר רב ענן לא שנו אלא
שחסכין למעלה וצואר בחמה למטה.
אמר רב זביד לצדדין קתני סכין למטה
וצואר בחמה למעלה אתלושה וכו'
ע"ש כל הפוגיא. ומוכה משם דאפילו
אם תבחה עומדת ושוחט בסכין תלוש
תחת צואר תבחה ג"כ השחיטה כשרה,
אפילו אינה עושה שום מעשה אחרת
רק השחיטה, אי"כ היה יכול רב חונא
לנקוט אפילו עומדת, כיון דאפילו
עומדת אי"כ כלל לעשות מעשה
לרביצה, וקשה בין לרש"י בין לתוספת
מלשון רש"י משמע דבעומדת צריך
להרביצה, וצריך להבין אמאי צריך

להרביצה חלא מוכח משם דאפילו
צואר בחמה למעלה ג"כ כשר, ועוד למח
נקטר רב חונא כלל רביצה חול"ל בקיצור
חיתה בחמת חבירו לפני עכו"ם וכו'
וממילא ידענא אף דלא עשה בח שום
מעשה אחרת חוץ מחשיטה כיון
דאפילו עומדת אי"כ כלל להרביצה.
אך לפי דעת חש"ך בסימן ו' ס"ק ה'
דס"ל דלכתחלה אסור בצואר בחמה
למעלה וסכין למטה אפשר לישב קצת,
כיון דלכתחלה אסור מסתמא דרך
השוחטין להרביץ תבחה ולחיות צוארה
למטה, ואם ינקוט רב חונא עומדת או
סתם חו"א בדרך כל השוחטים להרביץ
תבחה. אבל באמת בפר"ח וכן שאר
אחרונים חולקים על חש"ך. וס"ל דאפילו
לכתחלה מותר בצואר בחמה למעלה
וסכין למטה ולא מחלקים בה שום
מידה. אי"כ לדידהו אפילו בעומדת אי"כ
כלל להרביצה ואינו כלל לאמר דדרך
השוחטים להרביצה, וחזרה הקושי
לדוכתו. אך לפי דעת השמ"ח בסימן
ו' סעיף ו' דחמציא מדעתו לאמר דבר
חדש. דבעומדת אין ראשה קשור למעלה
אף בדיעבד אסור שפיר ניהא אף כי
בראות השמ"ח בזה לא זכיתי לחבין
דכתב שם בתב"ש ס"ק ט"ו. וכן מוכח

מרש"י שמחלק בהכי דהתנה כשהסבין למטה שתהי' הבהמה תלוי' באויר. והיינו צ"ל קשורה בראשה למעלה באופן וכו' ע"ש. וכן כתב שם בתחלת דבריו בנונא דפירש"י ור"ן דבהמה תלוי' למעלה והיינו שקשורה ראשה למעלה באופן וכו', עכ"ל. ותמה אנכי א"ע איך אפשר לעייל פילא בקופא דמחמא, דאם כוננת רש"י בדבריו דהראש יהי' קשור למעלה, א"כ אפילו עומדת על רגלי' בדרבה ואינה תלוי' באויר ג"כ אפשר לקשור ראשה למעלה. ומה זה שכתב רש"י דהבהמה תלוי' באויר הול"ל דראשה קשור למעלה, ולא זכיתי להבין דבריו בזה, ולפענ"ד אפשר לומר דכוננת רש"י בזה דהנה הלכה נקובת הוושט הוי נבלה עש"ך סי' ל"ג ס"ק ד' דלהרמב"ם הוי נבילה דאורייתא מחיים וע"כ צ"ל באהרונים מה שתירצו בזה על קושית הש"ך, והנה עכ"פ מבואר דנקובת הוושט הוי נבילה מהיים וע"כ צ"ל דתיכף כשניקב הוושט פקע לה היותא מינה, וא"כ ס"ל לרש"י דלשהוט הבהמה בעומדת על רגלי' רוב פעמים לא יהי' אפשר לגמור השחיטה עד רוב הוושט בשלימות, כי תיכף כשישהוט מעט בהוושט תפול על רגלי' ולא תוכל לעמוד ולא יהי' באפשרו לגמור השחיטה בבשרות,

ומצאתי במנה"ז וז"ל היודע מהות הענין כשהבהמה עומדת וצוארה למטה או ביד כשמתחילין לשהוט נרתעה וחלישית אחותה לפול לארץ ומכבדת על הסבין ויש בה דרסה גמורה וגם בקל לעשות שהי' ושאר קלקולים עכ"ל. והנה הסברא והנסיון מעידין בזה, ע"כ פרש"י דבהמה תלוי' באויר. היינו דא"א להבשיר בצוארה למעלה בעומדת על רגלי' אם לא שתהי' תלוי' באויר על הכלים ואז אפשר לשהוט בשחיטה בשורה, אבל אין כוננת רש"י כלל דראשה קשור למעלה, דאפילו אין ראשה קשור למעלה אם הבהמה רק תלוי' באויר ואינה עומדת על רגליה כשר אפילו לכתחילה בצואר בהמה למעלה, כן נראה לענ"ד אפשר לומר כוננת רש"י בזה, אך פלא בעיני דכל הפוסקים אחרונים לא הביאו דברי רש"י בזה לא המור והב"י והש"ך ושאר אחרונים דכולם מתירים בצואר בהמה למעלה או לכתחילה או בדיעבד ולא מהלקים בה מידי דצריך שתהי' הבהמה תלוי' באויר ולא עומדת, ואפשר לומר דלמא, וצ"ע והנה עכ"פ מוכח מרש"י דבעומדת על רגלי' ואינה תלוי' באויר או לרעת השמ"ה אם אין הראש קשור למעלה השחיטה פסולה, וא"כ ודאי דרך השוהמים בעומדת להרביצה או לתלותה

לתלותה באויר עכ"פ. לכן שפיר נוחא
 כאן דרב הונא נקט דבוצה לרבותא
 בטובן, ורש"י חדא מנייהו נקט, ויהי'
 רא"י טכאן מה שכתב רש"י הבהמה
 תלוי ברנלי בדווקא נקט, ותנאי גמור
 הוא דאם אינה תלוי באויר או אינה
 ראשה קשור למעלה אלא עומדת על
 רגליה שחיטתו פסולה ממילא כיון
 לדעת רש"י רישא דתוס' דאם סבין
 למטה וצואר בהמה למעלה מיירי בכה"ט
 תלויה באויר א"כ מסתמא סיפא בסבין
 למעלה וצואר למטה ג"כ מיירי בכה"ט
 היינו שתלוי באויר ברנלי ובשר אפי'
 בטחובר, ובש"כ בסבין תלוש דבשר
 לכתהילה, ואפילו לדעת הש"ך כתב
 התב"ש דלא כתב הש"ך לאסור לכתהיל'
 כגונא דרש"י דאין שום סברא לזה דביון
 דהעביר הסבין והצואר קשור למעלה
 למאי ניהוש לה, וא"כ כנ"ד דהבהמה
 תלויה ברגליה בוודאי בשר אפילו
 לכתהילה בלא שום השש. אך מ"מ
 צריך אחר לאחוז בראשה היטיב שלא
 תתגרנד ויהי אפשר לבוא לאיזה קלקול
 בהמשה הלכות שהיטה :

תשובה.

מה שהשיב הרה"ג מו"ה חיים
 לובצקי רב דעיר קאבילניק

ברוססיא, שנת עת"ר.
 יקבל בזה תשובה קצרה על שאלתו
 בדיון שת"ל להלכה ולא למעשה.
 גרסינן בחולין ט"ו, השוחט דיעבד
 אין לכתהילה לא וכו' במאי
 אוקימתא בר"ה ודיעבד, אלא הא דתניא
 בכל שוחטין בין בתלוש בין בטחובר
 בין שהסבין למעלה וצואר בהמה למטה
 בין שהסבין למטה וצואר בהמה למעלה
 ופרש"י בין שהסבין למעלה כעין כל
 השחיטות ובין שהסבין למטה וצואר
 בהמה למעלה ולא היישנין שטא יכבד
 הצואר על הסבין ויתיו בבת אחת
 קודם שיוליך ויביא מני לא רבי ולא
 רבי חייא, אי ר"ה דיעבד אין לכתהילה
 לא. אי רבי דיעבד נמי לא, לעולם
 ר"ה ואפילו לכתהילה וכו'. הרי דבריית'
 זאת מיירי אף בלכתהילה ואף רבי לא
 פליג אלא טעם מחובר, אבל להחש
 לדרסה מודה דלא היישנין וסותר טצד
 זה לכתהילה אף לרבי וברך ט"ו אמר
 מר נעץ סבין בכותל ושהט בה שחיטתו
 בשרה אמר רב ענן אמר שמואל לא
 שנו אלא שהסבין למעלה וצואר בהמה
 למטה ופרש"י וטולין וטביא צואר
 בהמה, אבל סבין למטה וצואר בהמה
 למעלה היישנין שטא ידרוס ופרש"י
 מתוך שהצואר מכביד על הסבין והא
 קתני בין שהסבין למטה וצואר בהמה
 למעלה

למעלה בין שהסבין למעלה וצואר
בחמה למטה, אמר רב זביד לצדדין
קתני סבין למטה וצואר בחמה למעלה
בתלוש, סבין למעלה וצואר בחמה
למטה במחובר, ופרש"י סבין למטה
וצואר בחמה למעלה אתלוש דאדם
אוחו בסבין למטה ושוחט, והכתמה
תלויה באויר וזה מוליך ומביא הסבין
וכו' :

והנה נראה דבסבין תלוש וצואר בחמה
למעלה ותלויה חכהמת מותר
אפילו לכתחילה דהא בא לתרץ הבריי
דלעיל ברף ט"ז ושם סיירי בלכתחילה
וכן מבואר ברמב"ם בפ"ב טשחיטה
ח"ז שכתב כיצד שוחטין מותר את
הצוא' ומוליך הסבין ומביאה עד ששוחט.
בין שהיתה הבהמה רבוצה בין שהיתה
עומדת ואחו בערפה והסבין בידו
מלמטה ושחט הרי זו בשירה עכ"ל.
ומדכתב כיצד שוחטין מבואר דדין
הטחיטה לכתחילה אתא לאשמועינן
ומסיים דיכול לשחוט בשחכהמה עומדת
רק שיאחו בערפה והוא בעין מה שכתב
רש"י שתכחמה תלויה הרי דדרך זה
מותר אפילו לכתחילה דאין בזה חשש
כלל :

והתוס' שם דה"ל אמר שמואל כתבו
משמע דאפילו בבי האיי
גונא לא מכשיר אלא בדיעבד דחברייית'

דנעץ סבין קאי ולא אחיזא דבכל
שוחטין וכן כתב הרא"ש סימן כ"ג
דבסבין מחובר וצואר בחמה למטה אין
כשר אלא בדיעבד, ובש"ך סימן ו'
סק"ח כתב דבסבין תלושה וצואר בחמה
למעלה גמי אינו כשר אלא בדיעבד,
והא דכשר בדיעבד משום דכל שתופס
הסבין בידו מסתמא אינו דורס וברבינו
ירוחם מבואר הטעם משום דאם היה
נדרס היה נופל הסבין מידו ע"י הכבדת
צואר הבהמה וכן כתב חניניד משנה
ואני אומר דבתופס הסבין בידו היה
מרגיש אם היה נכבד ע"י צואר
הבהמה והנה הפר"ח הקשה על הש"ך
דחרי מוכח בגמרא להיפך דמתרצינן
בזה חבריייתא דלעיל ובריייתא דלעיל
סיירי בלכתחילה והכרחי' הסבים עם
קושיית הפר"ח אלא שהביא עוד גירסא
בתוספתא עיי"ש. אבל לגירסא שלפנינו
מודח דאין מקום לדינו של הש"ך. ואני
אומר דיש מקום לדברי הש"ך ע"פ
מברת התוספ' והרא"ש, דהא בגמרא
טשוי מחובר וצואר בחמה למטה לתלוש
וצואר בחמה למעלה, וא"כ כמו שלהתוס'
במחובר וצואר בחמה למטה אסור
לכתחילה והטעם כיון שמוליך הצואר
ולא הסבין יש לחוש שטא ידרוס קצת
הואיל ודבר כבד הוא בסוכן. לכן
לכתחילה לא כן חזי גמי בתלוש

וצואר בהמה למעלה יש חשש דרסה כי אולי לא הרגיש בהכבדת הצואר על הסכין. אך בדיעבד כשר דחא לא הרגיש שום דרסה אבל לכתחילה אין לעשות כן וא"כ נראה דבחייתא הבהמה תלויה וקשורה בראשה היטב דאז אין חשש לדרסה בלא סברא דמרגיש היה או דנפל הסכין מידו או מודה גם הש"ך דסותר אפילו לכתחילה וכאשר כתבתי מהרמב"ם דמתיר לכתחילה באוחז במפרקתה ושוחטה כשהיא עומדת וא"כ כש"כ כשקשורה היטב וכן מוכח מדברי הלחם משנה שכתלוש מותר בצואר בהמה למעלה אף לכתחילה ואם כי יש לומר דמיירי בקשורה ראשה היטב אבל באופן זה מותר לכתחילה:

ובן ראיתי שכתב בתבואת שור דבאופן זה שהבהמה תלויה וקשורה ומוליך ומביא הסכין מותר לכתחילה, וגם אם בזמן הזה יש לאסור בדרך זה היינו משום שאין כתרנגלים לשחוט בדרך זה וגם זה שייך רק באם הצואר למעלה והסכין למטה דאין זה דרך שחיטה. אעפ"כ כשר לכתחילה מדינא, כש"כ באם הבהמה תלויה כתרנגולת ואוחז הראש היטב ושוחטין בדרך שחיטה בסכין למעלה וצואר למטה דאין זה

מקפוק כלל וחרי הרמב"ם מכשיר לכתחילה לשחוט אף בעומדת אם אוחזין בערפה דחוא שלא כדרך שחיטה כש"כ בנידן דידן דאין לחוש כלל: ומה דאיתא בחולין ל"ב אמרי במערבא משמיה דריב"ה כדי שיגביהנה וירביצנה וישחוט וכו' משמע בדרך השחיטה הוא להרביצה ומשום הכי נכנס זה גם בשיעור השחייה אין ח"ו דכן דרך השחיטה אבל אין מוכח מכאן דבדרך שכתב*) מר אין זו הרבצה וממילא דלא קשה נמי מדף מ' אמר רב הונא היתה בהמת חבירו רבוצה משום דכן הוא הרגיל לחיות, ובמסכת מידות פ"ג מבואר שהיה טבועות בעורה לכפות חתמיד על ידיהן והי' משימין צואר הבהמה בהן כמבואר במסכת תמיר ריש פרק רביעי אך אין זה לעיכובא אלא כדי שיחא גוח ביותר לכופתו ולשוחטו כטבואר סוף מסכת מעשר שני ברבינו עובדיה מברסגורא וכן הוא בירושלמי שם עכ"פ לענין שאלתו נראה דאין בזה מקפוק ושרי אף לכתחילה, כל זה כתבתי לחלכה ולא למעשה ובמקום אחר הארכתי בזה בע"ה אם מעלתו זוכר כתבתי לו זה בשנתים בענין שחיטה תלויה וחריני

בזה

(*) וברא"ש שם סימן ט' כתב בזה חלשון לפי שהרבצה הי' בכלל כדי שחיטה לפי שאי אפשר לו לשחטה ער שירביצנה עכ"ל אעפ"כ הרבצה באופן המבואר בפנים ג"כ הרבצה טיקרי דחא אפשר לשובש באופן זה ופשוט.

בוה להעיר דאיה חדשה להתיר וזוהי
מזבחים כו' דפסלינן בקדשים שחיטה
תלויה ודלפינן סעל ירך המזבח וכן
פסק הרמב"ם בפ"א מפסולי המוקדשין
הט"ז תלה הכהמה ושהמה באויר
העורה פסולה שנאמר על ירך המזבח
עד שישחוט בארץ הא בחולין שפיר
דמי ואם ידחה הדוחה דהא לאו מדינא
פסלינן אלא מחשש קילקול בשחיטה
ולחכי צריכינן קרא למפסול מדאורייתא
או דשאני כהנים דריוזין הם הנה אין
לנו זריוס וזהירים מהשוכים שלנו וגם
אין לנו לברות הששות שלא נמצאו
בגמרא וראשונים ואת זאת אבקשו
להעתיק לי ולשלחני מה שכתבתי לו
או בזה :

וזנני ירדו הד"ש באחר ומברכו

חיים לובצקי

שאלה ב.

לכבוד הרח"ג עין חיים הוא
למחזיקים בה מנה חיים
לובצקי ט"ז דקאטילניק
יחי'.

עש"ק נשא אמרו חג של שבועות
שנת תרס"ט שחמתי הרבה
נסות ונטרפו והי' שעת הדחק, ומצאתי
בבדיקה א' אונה אמצעית אונה קטנה
של ימין גדולה מאונה העליונה האונה
המתפצלת, והאונה ארוכה ועבה דבוקה
לאומה הסמוכה לה, והוורדא עומדת
במקומה אך אף כפי שיעור האונה
ארוכה ועבה, עכ"ז מחזה שינוי שהאונה
מצד ימין גדולה משל שמאל, אך היכר
האונה הי' ע"י מספון, ויכולים לשער
כמו שהאונה קטנה נתגדלה בן האונה
הדבוקה ג"כ נתגדלה ולכן הוורדא מעיד
על האונה שנתגדלה והכשרנה כי מצד
האונה האמצעית שגדלה מעליונה מכו'
בכלי בשם מח"ב להכשיר, וכ"כ
בבאיה"ט ס"ק ד', וע"ד גדלות האומה
של ימין משל שמאל אם הי' להכשיר
בסדק בוודאי הי' היכר גדול לראות
אם האומה גדולה משל שמאל, ואפשר
באשר שאינה קטנה גדולה בן האונה
ארו"ע ג"כ גדולה והוורדא במקומה
עומדת בוודאי היתה כשירה לדעת
הפוסקים הראשונים והאחרונים לדעת
רש"ל והב"ה וח"א ופ"ה. ואף שכו"פ
כתב ה"ש להקל והרי פרץ גדר, רצוני
להטריף בודאי שאומה של ימין גדולה
משל שמאל, אך בזה אם לשער כנ"ל
אין שום חשש בוודאי האומה כדרכה

בלא

בלא שום שינוי וכשירה היא אף לא
בשעת הדחק:
ידידו דב"ש מסינסיננעטי.

תשובה ב.

בבור השו"ב המופלג דסינסיננעטי
מר דוד בכרך נ"י

ע"ד המעשה הראשונה בדברי מכתבו
יפה הורה ואין סה להאריך בזה.
ראשון תהלה נאמר כי כפי הסכמת
שלושת עמודי עולם אשר מהם הוראה
יוצאת לכל ישראל ה"ה הרי"ף הרא"ש
והרמב"ם אין מקום כלל להילופי
דמהרי"ו כאשר יראה הרואה משה
שחעתיקו סתם דברי רבא משמע
דפרש"י חליף דרבא היינו שבשמאל
שלשה ובימין שנים, וברמב"ם מבואר
כן להדיא בפ"ה הי"ג משחיטה דכן
פירושו דחליף דרבא עיי"ש במניד משנה
וא"כ נראה דגם דעת רש"י כן הוא
דהרי לא כתב כלל פירוש על חליף
ובע"כ דמפרשן כפי המובן מפשטות
לשון רבא דחליף היינו שלש משמאל
ושנים מימין. וא"כ גם התוס' שלא
דברו בזה ג"כ דעתם כן וכן יהי' מוכח

גם דעת חר"ן כן גם בספר התרומה
סימן י"ב העתיק רק לשון הנמרא בלי
שום ביאור, ונראה שגם הוא מפרשם
כפשוטו וכמדומה שכן גם דעת הרשב"א
בחידושי' וכן הסכים גם המחבר וגם
הכו"פ כתב כי אין לפרש דברי מחרי"ף
בחליף דרבא אלא דמסתמא קבלה
הוא בידם ומסיים דאסור לפרוין נדר
בזה, ואני אומר דאם התוס' כתבו כן
על בה"ג שחיה מנדולי הראשונים
מרא דתלמודא וקרוי לחתימת תתלמוד,
אבל איך נאמר זה על מחרי"ו שהוא
מן האחרונים ואיך אפשר שאם מקובל
זה מוזמן הנמרא שאהר מרכותינו
בספריהם לא יזכור זה, ומה שקרא זה
בשם פריצת נדר ג"כ אינו מובן בדברי
מהרי"ו נתפרסמו ע"י שחעתיקו רמ"א
ובו ביום חלק עליו מהרש"ל ועוד
נרולים וא"כ לא נתפשט זה כלל
למנהג קבוע ופשוט, ובפ"ה כתב עוד
הוכחות נגד דעת מחרי"ו גם מה
שכתב הכו"פ דמצד קבלתם אמרו כן
חנה בדברי חסודות פרק אלו טריפות
אות ע"ב כתב שהוא בכלל חליף דרבא
וכן בתב"ש ס"ק ל"ה דעתו ג"כ לפרש
שמהרי"ו מפרש כן בחליף דרבא
ובתנהג מטה יהונתן להנאון בעל
כו"פ מפרש ג"כ חילופי דמהרי"ו בחליף
דרבא אך תכרחו שם אינו מובן דרבא
צריך

צריך לומר כל השלשה דינין דאם אמר
הכר ויתיר לבד חוה אמינא אבל
בשכשמאל שלש ובימין שנים דביחד
יש מספר חמשה חוה אמינא שפיר
דמי לכן צריך לסימר גם חליף ופשוט
בקצרה דאין לפירוש מהרי"ז חכרה
בנמרא וכל הראשונים וחרבה אחרונים
חולקים עליו אלא דאין לדחות את
דבריו הואיל ונהגו כן, אבל אם יש
איזו עילא לחקל בזה יש לחקל, וחנה
במה שחאמצעי' חית' גדולה מהסתפצלת
מוכה מרברי רמ"א לחכשיר דאינו
מטריף כי אם, אם היא גדולה מהתחתו'
וכן חסבימו האחרונים ואין כאן ריעותא
אלא במה שהיתה גדולה מהתחתונה
ובזה שפיר כתבו כיון דהיתה דבוקה
לאומה שפיר יש לומר דגם היא היתה
גדולה קצת מהרגיל וממילא האומה
של ימין תהי קטנה מאומה של שמאל,
אלא דיש עוד להעיר דהא כתב הט"ז
דהילופים הללו הוו ריעותא להצטרף
לתליר, וא"כ בהיתה התחתונה דבוקה
לאומה אין זה כסדרן להרבה ראשונים
עיון ט"ז סימן ל"ט ס"ק ה' ובדבוקה
לגמרי נ"כ מכשירין מטעם סרוכה כסדרן
כמבואר בש"ך סי' ל"ח ס"ק ס"ד, וא"כ
בדבוקה לאומה ועם החילוף יהי' תליר
אבל אין זה אמת דאם נאמר דסרוכא
כסדרן אבל באמת גדולה היא אין

כאן חליף, ויש להאריך בזה אך מרידנא
כעת בסידור חבורי, ובמקום אחר
ארחיב בזה בע"ח:

ידידו המכבדו ומברכו
חיים לובאצקי.

הוספה מהרב הנ"ל

כבוד ידידי השו"ב המופלג

דסינסינעטי ס"ר דוד

בכרך נ"י

אחדשה"ט כבר כתבתי לסר תשובה
בדין הילופי דמהרי"ז
ובדין שחיטה תלויה ששאל מאתי
והיום הראני בכוד חותנו ידידי ס"ר
זלמן דוב נ"י, כי מנקש מר שאכתוב
לו עוד חד"ת כי מאוד חשקה נפשו
בתורה, ואם אמנם כי מרידנא כעת
בסידור ספרי תוספות חיים חלק ראשון
הכולל הערות וחידושים באהע"ז ואו"ח
ואעפ"כ לעשות רצונו הרני כותב לו
הערה קטנה בדיני טריפות הריאה
וזהו הפר"ט בסימן ל"ז מסתפק אם
להצטרף דעת הב"ה דמטריף בצמקה
מקצתה לתליר ויעיין באחרונים בזה
ונלע"ד דאין מצרפין דעת הב"ה לתליר
ומטעם זה דהא דמצרפין דעת פוסק
אף שלא קים לנו כמותו לריעותא

היינו

חיינו דוקא אם אומר כן מסברתו ולכן אף דלא פסקינן כן ונרחית דעתו מחלכה אבל ריעותא מיחא חוי דאי אי אפשר לדהות סברתו מכל וכל אבל אם אומר כן מכה פירושו בגמרא או בראשונים ואנן חזינן שטעה בפירושו נשאר דבריו בלי יסוד ומוטעין דהא עיקר סמיכתו על פירושו ולא על סברתו, ולולי שפירש כן לא היה אומר כן וכיון שבאמת אין הפירוש כן*) נפל היסוד ונפל הבנין ומלכד שהוא מסתבר אביא עוד ראיה לזה :

דהנה אנן קי"ל דחסרון מבפנים לא שטיה חסרון, ואף ריעותא לא חוה כדמשמע בש"ך סימן ל"ז סק"ה וקשה למה הלא בגמרא איכא מאן דאמר חסרון מבפנים שטיה חסרון ואף דלא קים לן כן אבל יהי עכ"פ ריעותא אלא ע"כ כיון דהוא אמר רק מכה הברה פירושו במתניתין וכיון שבאמת אין הברה לזה במשנה בטלה דעתו מכל וכל דהא אף הוא אם לא היה מפרש כן לא היה אומר כן וכיון שכן אין יסוד לסברתו, וכן כאן כיון שכל יסודו של הב"ה הוא על פירושו ברמב"ם ובאמת אין הפירוש כן כמבואר בת"ש סימן ל"ז ס"ק צ"ט בטלח סברתו

ואין זה ריעותא, וכעין סברא זאת כתב הש"ך בחו"מ סימן קע"ה ס"ק ג'ה 'חזה לשונו ולפענ"ד דברי הב"י נכונים דכיון דמהרי"ק לא כתב כן אלא דמשמעות דברי הרמב"ם ובאמת לא משמע ברמב"ם מידי א"כ נקטינן דאין דינא דב"ם במטלטלין כלל, הרי להדיא בסברתו, אח"ז ראיתי בתשובת מ"א סימן ז' שגם דעתו כן, דאין סרפא וצמקה במקצת מצטרפין לתל"ד ומאריך לבאר סברת הראב"ד והר"ן בזה ומסיק כיון דאין סבה אחת לשניהם דהצימוק בא מפהרד וחסרכא מכה נקב אין מצטרפין זה לזה אפילו לסברת הראב"ד דאיהו אבוה דהאי דינא דתל"ד :

שאלה ג.

מעשה שאירע אצלי עם השופ"ב

צבי פערילשטיין

היה סרכא דבוקה בשפולי אומח לשומן ובמקום כלות הסרכא מצאנו חתך בהריאה מהסבין של הטבח שהתך כשהוציא את הריאה מבפנים, הסרכא

*) עיין תב"ש סימן ל"ז ס"ק ע"ט ועיין ברא"ש פדק אלו מרגות סימן י"ד בשם הראב"ד דהיכא דנאמר סתמא עד שיפשוט בכולו. (ב) 2

המופלג והמופלא מ"ר דוד

בברך שו"ב נ"י

אהדשה"ט נידן שאלתו הנה כן
אירע אצלנו פעמים

הרבה והבשרנו נשען על דברי חס"ז
בסימן ל"ט סק"ז דבעברה הסרכא ע"י
מעו"ט חבדיקה אינה אלא להוטרא,
ואף שחת"ש בסימן ל"ז מחמיר בזה
אבל הרבה מרבותינו האחרונים מקילין
בזה כאשר הביא בפ"ת סימן ל"ט
סק"א וי"ב בשם נב"ש והב"י ושב"י
ואני אומר דאף המחמיר לא החמיר
אלא ביש לתלות בתולע או במשמוש
ידא דמכתא דגם זה הוא רק מצד
נשחטה בחוקת היתר עומדת וא"כ כיו
שיש לפנינו ריעותא מהיים בעינ
כידור נטור כאשר האריך תתב"ש בסימן
כ"ט אבל בנקרע בודאי לאח"ש טוריג
דכשר אף שאי אפשר לבדוק במקו
הקרע, ומה שכתב בסכתבו לדמו
לנאכדה הריאה לא דמיא כלל לזו
ע"פ סברת חס"ז בס"ק כ"ב יעוי"ז
כי דבריו מאד נכונים וכו' ניהא גו
דעת המכשירים כיון דאנו רואים דבשא
המקומות אינה מבצבצת למה ניהו
דכאן תבצבץ וכל זה בסרכא שלו
בסדרן בריאה עצמה אבל בסרכו
מחריאה לשומן חלב הוה רק ספ
סרכא

הסרכא נתמעכה ביד בניקל ולא נמצא
שום הפשטת הסרכא לצד השני מעבר
להתך, עכ"ז צריך בדיקת מים פושרין
והיה שעת הרהק והפסד, עיין בספר
ערוגת הבושם בשאלה כזו, סרכא שלא
בסדרן על נבי נקב של התולע אף אם
נאמר דחבדיקה אין מעכבת מכל מקום
הרי במקום הנקב של התולע חסר
מיעוך ומשמוש ודומה לעברה במעוך
ומשמוש, רק במקום אחר בשערה
דבוקה ונאכדה בודאי מריפה, שם
שם עיקר הסרכא, אך נידן דידן באשר
לא נשאר אפילו הפשטת הסרכא מעבר
להתך יש להקל ושאלת חכם וגם חביא
ספר טוטר"ד ונקרע הריאה עם מקום
הסרכא ושם נוף הסרכא עברה רק
שמהוכרת בדיקת מים פושרין עיין
שם יש לסמוך על שאלת חכם, ועשינו
ש"ח לזקן הרבנים הרה"ג ר' א"ג
לעססער והתיר :

תשובה ג.

בין הספרים מהרה יזרח אור
לישרים ויזבח לראות כהן
באורים ה"ה כבוד ידידי

סרכא דאולי הסרכא משומן חלב היא ולא מהריאה כסבואר בראשונים, ולשיט' הרשב"א דסרכא נמורה יכול להיות כניקב קרום העליון לבד יהי כאן ס"ס ויש לפלפל בזה הרבה מדין ס"ס משם אחד אך אין המקום כאן אבל ס"ס כניף גדול להקל יש בזה אך הכל הלוי בערך הסרכא וכח המשמוש ואין לו לחכם אלא מה שענינו רואות ויעיין בפר"ט סימן ל"ו במשכצות סק"ז שגם הוא הולק על הת"ש וכן נראה שסמכים עמו הגאון דעק"א ואם כי למעשה יש לנחוג להקל אבל במקום אחר הבאת ראיה לדעת התב"ש מהולין מ"ה אמר רב נחמן ריאה הסמוכה לדופן אין חוששין לה העלתה צמחין חוששין לה וכו' רב נחמיה בדיק לה בפורשין ופרש"י ותוס' דקאי אאיכא מכה בדופן ויעיין שם בר"ן דלאחר שפרק טן הדופן במכונא דהל"ש פומיה בדיק לה בפורשין וכתב הר"ן דלחכי מייתנין סבינא דהל"ש פומיה כדי שלא יקרע חקרום ויוכל לכדוק דאליב תבצבץ ויטריפנה שדא כרין חרי דאם היה נעשה קרע אע"פ שיש לתלותו בהסבין כיון שאין כאן בדיקה היינו מטריפין וכן כאן יש לחמירי בחסרה הבדיקה דאין לומר דשם הבדיקה יותר הכרחית מכאן נחפ"ך הוא דשם הרוב טקילין לגמרי

וכאן אדרבה הרוב מחמירין ואופרין לגמרי מעומ"ש ויעיין שם ויראה כי לבאורה נכון הוא אך יש לדחות קצת: ובמש"ם העירותי במה שכתב חש"ך סימן ל"ו סק"ב דהא דאמרינן דריאה שניקבה ודופן סותמתה כשרה היינו דוקא בחלוקת הריאה אבל אם יש בועה הבולטת לא משום דאינה מתדבקת יפה לדופן יע"ש וקשה דא"כ מאי פריך שם בנמרא ארב נחמן דאמר העלתה צמחים חוששין לה ומי אמר רב נחמן הכי והאמר רב נחמן ריאה שניקבה ודופן סותמתה כשרה, לא קשיא הא במקום רבייתא הא שלא במקום רבייתא ומאי קשיא ליה הא רב נחמן אמר העלתה צמחים חוששין לה דהיינו בועה הבולטת ולכן לא מהני סתימת הדופן משא"כ כאן שם בועה שפיר מהני סתימת הדופן וצ"ל דמעיכרא דכ"ד דלא בעינן סביך וסריך בבשרא שפיר הקשה דאין לחלק בזה אבל למאי דאמרינן דבעינן סביך בבשרא יש לחלק ביניהן וא"כ לרב שר שלוש גאין המובא בתוס' שם דלא בעינן סביך וסריך שפיר מהני סתימת דופן אף נגד בועה אמנם יש לומר דגם לדידיה לא מהני זה דהיינו דלא בעי סביך אבל שתתא הריאה מדובקת להדופן בעי וזה נכלל בלשון הגמרא

התם

התם במקום רביתא ופרש"י במקום שהריאה והרופן גדלין כאחד וסמוכין תמיד הרי דסמיכין מיהא בעינן ובאשר כי מרידנא בעת טובא אקצר: ידירו המברכו בכל טילי דמיטיב

חיים לובאצקי

כבוד ידירי השו"ב המופלא

מ"ר דוד בברך נ"י

אכתוב לו מה שבתבתי

באלו הימים דבר מה בדין

נגלד דבר נכון בע"ה.

תנה בנגלד עור אחר מהריאה ק"ל דבשירה ע"י בדיקה. אך על פי רוב קשה להבחין אם נגלד העליון או התחתון כידוע במוחש וכן כתבו האחרונים ואם נגלד רק במקום אחד אין השש נחמית זה דהרי בדקין דלא ניקבו שתיהן אבל בנגלד בשתי מקומות ואי אפשר להבחין לבאורה יש לחוש דאולי במקום אחד נגלד העליון ובמקום אחד התחתון והנה בנקבו שתי חעורות זה שלא כנגד זה דמריפח וראיתי בדעת קרושים סימן ל"ו סק"ד שהעיר מזה וכתב דלא נהגו לחוש לכך ויש לומר שמעם דהוי ס"ס ספק שניהם

בעליון או הם בתחתון ואין זה משם אחד כי יש כמה ג'ס בין נגלד עליון לתחתון וכו' יעיי"ש. ותנה כל מי שיש לו ח"ך טועם רואה כי אין באן ס"ס כבכל מקום דחכל ספק אחד אם שניהם בעור אחד או זה בעליון וזה בתחתון ובכל מקום הוי ס"ס בסיגנון זה, דאף אם תתפוס צד האסור נשאר עוד צד להקל כגון ספק תחתיו ספק אינו תחתיו הרי ספק אחד ואם תתפוס צד המחמיר ותאמר תחתיו יש עוד צד להקל דספק באונס ספק ברצון משא"כ באן אמנם יש מקום ליטב את דבריו ע"פ פירוש חמשניות להרמב"ם בכבורות פ"א מ"ג לענין שתי נקיבות וזכר או שני זכרים ושתי נקיבות אין באן לכהן כלום וכתב שאין צריך להפריש גם מלה לעצמו לפי שבכל ההלכה משתי ההלכות האלה שני ספיקות ואלו הן שבהלכה הראשונה אנו אומרים שמה אחת משתיהן ילדה שתי נקיבות והשנית זכר או אחת משתיהן נקיבה והשנית נקיבה ואח"כ זכר וכן בשנייה ומפני דוב הספיקות שבבאן לא יפריש מלה עכ"ל. וכוונתו דהוח בעין ס"ס והבא נמי דמי ממש לרהתם דיש שני צדדים לחקל אך להסוברים דגם שם צריך להפריש מלה לעצמו תקשה גם באן למה לא נחוש לזה ואם כי יש לחלוק

לחלוק ביניהם אבל דוחק הוא :
 בן נראה לענ"ד ליישב ע"פ דברי
 הרדב"ז בפירושו להרמב"ם בפ"ז
 חייסח שכתב ונגלד התחתון לא
 נכחת לה ואי משכחת לה מריפה
 ושהתחתון דבוק לבשר הריאה אי
 שר שלא חסרה הריאה ותו דאין
 ליון סנין עכ"ל חרי טבואר מדבריו
 גלד התחתון לא שכיה וכל כמה דלא
 גנן אין לנו לחוש לזה וממעם זה
 אנו חוששין לזה וחנה מהרדב"ז
 אח ברור שדוקא נגלד העליון כשר
 לנגלד התחתון מדיפה ומהמעמים
 נתב אבל כנראה מדברי האחרונים
 חילוק בזה וכשרה באיזה שנגלד
 טבואר להריא ברעת קדושים
 מקדש מעט ואם חיו סביאין דברי
 דב"ז ודחתו לא חיו לנו לחוש
 בריו אבל מאחר שלא הביאוהו כלל
 אה דאשתמיט מינייהו במחב"ת
 פשר דהו מורו ליה לכן יש לעיין
 בזה קצת :

זנה לכאורה דברי הרדב"ז הם נגד
 הנמרא דהולין ס"ז. דמסקינן
 ין ניקב רק העליון או רק התחתון
 וזה הרי דלא שני לן בין עליון
 ותחתון ומנינן בשוח ועוד קל והומר
 ומה התחתון סנין כשר העליון דהעליון
 בן ביותר מהתחתון דרב ושמואל ורב

אסי ממרישין בניקב העליון ובניקב
 התחתון ליכא מאן דממריף מוכח מה
 דהעליון סנין ביותר מהתחתון ואם
 מכשרינן בנגלד העליון כשר בנגלד
 התחתון ודלא כהרדב"ז, אמנם באמת
 אין שם ראיה נגד הרדב"ז דהא
 מסקינן שם פשיטא אינקיב עילאה
 ולא אינקיב תתאה. תתאה סנין כדרכה
 דאמר רבה האי ריאה דאינליד כאחינא
 סומקא כשרה אינקיב תתאה ולא
 אינקיב עילאה סנין או לא סנין פליגי
 בה רב אחא ורבינא חד אמר סנין
 וחד אמר לא סנין וחלכתא סנין כדב
 יוסף וכו' ואי לא כשרה. תתאה אינקיב
 עילאה לא אינקיב. ומדאמר הנמרא
 פשיטא אינקיב עילאה ולא אינקיב
 תתאה תתאה סנין וגם לא הביאה שום
 מחלוקת בזה ובאינקיב תתאה הביאה
 מחלוקת רב אחא ורבינא מוכח דסתמא
 דנמרא סברה איפכא דהתחתון סנין
 ביותר והמעם יש לומר משום דהוא
 דבוק לבשר הריאה והבשר מעמידו
 לכן הוא סנין ביותר. ונהי דמסקינן
 דגם אינקיב תתאה ולא אינקיב עילאה
 כשר אפשר דהיינו רק בניקב התחתון
 אבל בנגלד כולו או רובו לא וכו' יש
 לתרץ קושיית התוספת בדח"ט הלכתא
 שהקשו לסה צריך למפסק דמנין הא
 בכל דוכתי קי"ל כרבינא לקולא. ולרידי

ניחא דבעי למפסיק דמנין רק לענין נקב אבל לא לכל דבר בתחתון וחיינו דאמרינן והלכתא מנין כדרכ יוסף דאמר רב יוסף וכו' דבמאי דסיימינן כדרכ יוסף הוונה רק לענין זה וכעין זה כתב הרמב"ם בפ"ו מאישות הי"ח לתרץ קושיית התוס' בקידושין ט' לטה צריכא הנמרא למפסק דשיראי לא צריכא שומא וה"נ כן יעיי"ש והבן ויש לחעמים זה גם בכוונת ההוס' שתרצו ולא הוצרך כאן לפסק אלא דבעי לאתויי דרב יוסף וכן נראה מדברי התוס' בדה"ט אינקיב תתאה שכתבו לעיל נבי קרום של מזה לא בעי הכי דפשיטא דעילאה מנין שהוא עב וחוק משמע אבל כאן שאין הוא עב וחוק מבעי לו וא"כ לא נפשט לן דמנין העליון רק לענין נקב וא"כ יש מקום לסברת הרדב"ז וכוה היה מקום לומר למה באמת אמר רבא דינו רק בנגלד העליון ולא אמר סתם אי אינליד אחד מהקרומים כשר ולהרדב"ז ניחא דבאמת אינו כשר רק בנגלד העליון אבל התחתון לא כן אמר האי ריאה דאינליד כאחינא סומקא לאשמועינן דרך בנגלד העליון מדבר וכן יהי מוכח מלשון הרמב"ם בפ"ו משהיטה והמושע במימן ל"ו שכתבו אפילו נגלד קרום העליון כולו כשרה משמע אבל נגלד התחתון

טריפה דמתחילה כתבו דלענין נקב לא שני לן בין זה וזה ואח"כ לענין נגלד כתבו רק אפילו נגלד הקרום העליון והמדייק בלשונם יראה דיש מקום לדיוקי :

אבנא מלשון הריף שכתב ומוניין דאי אינקיב עילאה ולא אינקיב תתאה תתאה מנין מדרכה וכו' אינקיב תתאה ולא אינקיב עילאה עילאה מנין מדרכ יוסף וכן כתב הרא"ש משמע דדין אחד להם וכן משמע מלשון הרמב"ם שכתב בפ"ו משהיטה שני קרומות יש על הריאה אם ניקב זה בלא זה מותרת ואם נקבו שניה טריפה וכו' ובלשון הזה כתבו המוש"ע משמע דאין לחלק ביניהם וגם לא ראיתי לרבותינו הראשונים שיהלך בדין זה ויש לומר דהא דאמר רבא דינו רק בנגלד העליון משום דכחו למדנו מדברי הרדב"ז דנגלד התחתון לא שכיח ודברו הכמים בחוזה וכדכ הרגיל להיות אבל לא במה דלא שכיח ומטעם זה כתבו גם הרמב"ם והמוש"ע ג"כ דין זה רק בנגלד העליון. א אעפ"כ אין דין זה ברור לי כלל ונראה דגם הרדב"ז לא אמר אל בנגלד כל התחתון או חלקו או במקצתו לא נדע מניקב ופשיט דהעליון מנין ונגלד כולו לא שכיח ו

וצא כן יש לעיין בזה כי קשה לזהות
ברי הרב"ז ומה גם כי יש משמעות
בנמרא ברבריו :

את זה העיר עוד כי מדברי הנמרא
במאי דאמרה פשיטא אי אינקיב
ולאח ולא אינקיב תתאה תתאה מנין.
ינקיב תתאה וכו' מנין או לא מנין.
ואה מזה כי סברת הסתמא דנמרא
וחת לנמרי סברת רב ושמואל ורב
סי הסטריפין בניקב הקרום העליון
ע"כ אין זאת גם ריעותא ודלא כחפר"ם
סימן ל"ט במשבצות זהב סי' י"ה
ובהב בזה בפשיטות דהוה ריעותא
הצטרף לתליר אך אני אומר זה רק
הלכה ולא למעשה כי במקום שיש
רב ומורה הם רשאים ולא אני :

עיין בכל דברי בשים לב כי הם
דברים נכונים וישרים למבקש
בת וצדק וראוין לקובען בדפוס ואם
ש איזה מאסף-תורני באמריקה יוכל
להרפסן על שמי :

ירידו הסברכו בנהמת ציון
וירושלים חיים לובאצקי
הופ"ק קאבילניק

צמ"ס כו' מוחריר חיים נ"י

מכתבו עם הערה קמנה ע"ד הלכה
צמקה במקצת אם למצטרף
לתר"ל עיין בשו"ת מנחה בלולה ס"ח
שכתב לו הנאון מנאווארדאק דהבי'
ור"ם חולקים על הכה"ג ודעימי'
שסוברים כהב"ה לחטריף צמקה במקצת
כתב לו שחבית חדש הנתרם שוב
לא יבנה. והמחבר חשיב לו שיבנה
הנהרסות ע"כ מי יכול להכריע בין
הרים גדולים. ופוסקים מביאים טעמים
שרעת הבית יהידיאי לפי שלא היה
לפניו ספר כה"ג ע"כ כל שו"ב צריך
לשאול אצל הרב דמתא איך דעת הרב
ואיך המנהג בעירם ויש על מה
שיסמכו מנהגנו ברעת הלבושי שרר
דצמקה אינה מריפה מצד עצמו רק
שאינה יכולה להניף על הלב. וכן
דעת ההבם דפה הרב הנאון ראי'ג
לעססער :

ירידו באמת בלוג

דוד בברך שו"ב.

כבר אהז"ל ביושלמי כל מקום שהלכה
רופפות בדרך הלך אהר המנהג.

הבצלת השלום שושנת חבריאה
יפרח

חיים ושלום וכטו"כ, אל
כבוד ידיר נפשי הרב הנאון

יפרת אל ראש כבוד הרב המאוהב
החריף ובקי חסיד ועניו מוהר"ר
צבי שפירא ראב"ד דק"ק
מונקאטש.

אחד שהי' בשו"ע יו"ד סימן כ'
סעיף ד' וביונים נמצאים
הסמנים בצדדים סימן לדבר להתחיל
אוהבי י"ש. בעהמ"ה שחיטות מהר"ן
וספר זבח שמאל אומרים יונים שמאל
ימין שפירקין ובמנחת יוסף סעיף ז'
ציון מ"ג מ"ד זה לשונו וביונים נמצא
הסימנים מהצדדים בצד ימין מהשוחט.
ובשפירקין בצד שמאל. והציון מ"ד
במראה מקום שחיטת הר"ן הנה
שמאל. וכת"ר כתב בהיכורו דרכי
השובה שהמחבר מנחת יוסף העתיק
להיפוך ותוא טעות. ולפי ראות עיני
ולפי שכלי ולפי דקרוק הלשון ראיתי
לשער דברי המחבר מנחת יוסף שהם
היינו חך בדברי מהר"ן וספר זבח
שמאל שיש לומר שהשוחט ימה ראש
העוף כלפי חלב אזי אומרים י"ש
יונים ימין שפירקין שמאל. והנה דיוק
הלשון של מנחת יוסף. נמצאת הסמנים
מהצדדים בצד ימין מהשוחט. כלומר
אף שהסמנים בצד שמאל עכ"ל כשאוחז
לשתוט בהמית ראש של עוף נמצאת
הסמנים בצד ימין מהשוחט. ובסימן

א' ציון מ' בלקוטי יוסף בספר מנחת
יוסף נמצא שבעל דרישת הזאב העיד
על זקנו בעהמ"ה ספר זבח שמאל
ז"ל שהיה זקן פ"ה שנים ושחט עד
שמונה ימים לפני מותו כי הי' בשכלו
ובכח גברא עד זיכולא בתרייתא לכן
מסתברא ששלשתן כאחד ובזכות התורה
הקדושה ובזכות הצדיקים גזרה כמו
שרשו חז"ל להנחיל אוהבי י"ש שי
עולמות לעתיד לבוא. דברי ידידו
הצעיר והצמא ששותה דבריו בצמאון
וצועק אני צמאה לך נפשי גל עיני
ואביטה ואראה מצפונים ונא לכפר
עלי על אשר יצאתי בעטי מול כבודו.
חז"ש לא לחלק יצאתי אך מסילה
דרבתי כדי שאשמע מצפוני לבכו
וכמטמונים אחפשנה כי אותה נפשי
לשמוע תשובתו:

דוד בברך שו"ב בסינינגעמי
אחיא.

בע"ה ר"ה אלול שנת ה'תת"נ
פה סינינגעמי אחיא אסעריקע.
שהטתי עוף ולאחר שחיטה תיקף אגורל
הקנה והוושט ותחת הוושט דלרול
מתורבין הוושט כאורך שני אצבעות
רוחב והי' בו שני קרומים תחיצון אדום
והפנימי

והפנימי לבן ובסופו נגמר כבים כמו
הכניא דובי והכאתי להרה"ג ראש וקן
הרבנים דארצות חברית אדמו"ר ר'
אי"ג לעססער והכשיר והי' זה בעיני
לפלא כי אנכי עומד במשמרת הבהונה
ח"י שנים ולא ראיתי כזה. ויען גם
חוא עומד בכתר הרבנות יותר מנ'
פעמים ח"י ולא בא לידו לראות ענף
יוצא מחושט כהיום :

ריאות בכלי של מים. אחת צפה
על המים וניכר שהיא בדוקה
במנהג שנוהגים השו"ב"ם להשליך
הזורדא משום מיאוס' והריאה
השניה נפלה בהמים ואינה
ביכולתה לצופה על המים וגם
ניכר שלא חיתה בדוקה במנהג
בדיקת נפיהה והכשרנו אף את
הריאה לאבילה :

בשר בשחיטה פסול בבדיקה. בשר
בבדיקה פסול בשחיטה :

שני שוחטים עומדים אצל שתי
שולחנות ערוכים לסעודה אחר
בשר חזיר וטעידים על הבשר
שמשחיטתם ומותרין לאכול אף
למחדרין. והשלחן השני בשר עוף
אף משחיטתן ואסורין לאכול :
שחיטת סדוק ודביק לבית הכסות
אינה בדיקה מחני :

שאלות.

א הכי תמצא בהמה שניתרת
בשחיטת אמה אינה ניתרת
בשחיטת עצמה :

ב שוחטין ברנל אבל לא בראש :
ג שוחט שמצא חמץ על הסבין
בפסטה. אינו עובר בכל יראה וכל
ימצא :

ד חודיעני נא איזה אות הסר
באותיות א"ב בשמות הריעותות
של בדיקת הריאה ולא ידעם
אות ד' בשם ריעותא כי היבת
ריעותא שם כלל לכולם אך בפרט
יהי' שמו מיוחד :

ה במקום שנוהגים לנפוח הריאה
אחר הבדיקה מצא הטבה שני

תשובות.

א בן פקוע הבא על בהמה דעלמא
הולך אסירה. הוששין לזרע האב.
חילין פרק בהמה המקשה :

ב סנתת יוסף דיני שחיטה ביו"ט
בלקוטי יוסף שכן כתוב בספר
גבול

גבול בנימין התשובה שוחטין
ברגלים אבל לא בראש השנה
משום אכזריות לשהוט בע"ה
בעה שמבקשים רחמים:

ג פנימ"ה גמטרי' חמ"ן:

ד מצאתי לבולם ואף שכבודו דרש
סמני שלא להעלות ריעותא בפרט.
עכ"ז לקותא בכלל:

ה עיין בראש אפרים ס"ק קע"ה
שכתב שראה כן במכתב הכמת
הטבע שסתם ריאה צפה על פני
המים. רק הריאה דבן פקועה
שוקעת ומעשה שהי' פה שחט
פדה ומצא ולד בבטנה ונכשרה
עם בדיקת אמה:

ו אבוקה כשר לשהיטה ופסולה
לבדיקת החמין. גר יהידי
כשר לבדיקה ופסולה לשהיטה
לבתהילה:

ז שחט את הבחמה ומצא דמות
חזיר כשר. דמות עוף אפילו עוף
טחור אסורה:

ח בדיקת אם לא הגיע לשיבוור
של לוט:

שח"ע י"ד סימן כ"א סעיף א' השהיטה
המעולה שיהתכו שניהם ולזה
יתבאר. ואם שחט רוב שחיטתו כשרה
ובלבד כשימדרו אותו. משמע מדברי
המהר"ה דבעינן עישהו רוב

הסימנים הוא רוב במדידה ולא בעינן
רובא דמינכר והוא דעת הרשב"א
והרמב"ן והמור, והט"ז כתב דמפרשי'
לא משמע כן דפירש הנמרא הנראה
לעינים רוב גמור הניכר. הנה רש"י
בחומש סוף פ' קדושים פסוק והבדלתם
מעתיק לשון הספרא וכמה בין הצי'
לרוב מלא השערה. ועיין רמב"ן סוף
פ' שמיני שמתרין שלא יסתיר הספרא
את הנמרא. וכן יש לפרש דברי דש"י
באן בנמרא כמה שכתב רוב גמור
הוא ניכר כלומר רוב במציאות שהוא
ניכר. כשנבחין במדידה וכמו שפרשין
דברי הנמרא ונרויה בזה שלא יקשה
מרש"י על רש"י ולא נצטרך לומר
דהספרא פליג עם הנמרא. ומדוקדק
לשון רש"י שכתב רוב גמור כלומר רוב
מעשי' ולא רוב דינא דלדברי' די ח"י
לרש"י לומר רוב הניכר וכמו דאיתא
בברכות רובא דמנכרי. ולמה לרש"י
להוסיף טובת גמור בע"כ כמו שכתבתי.
בספר ת"ש ס"ק י"ב מובא מהלוקת
הראשונים בזה שחרשב"א והרמב"ן
והמור פירשו הא דאמרינן בנמרא רוב
הנראה לעינים היינו רוב במדידה
ולאפוקי רוב במהשכה דהיינו סתצת
שרצונו לומר שהוא ברוב. וכתב עוד
דהמחמירים היינו מדאורייתא בעינן
רוב הנראה לעינים וניכר בלא מדידה
וחולק

והולק על הפריה דסובר דזהו רק מדרבנן עיי"ש והנה לכאורה מלשון הגמרא דהכי הגמרא רחמנא למשה שחוט רובא א"כ לא בעינן רק שישחוט הרוב ולא מחצה. א"כ כאן שיש רוב במדידה מדוע יפסל. ועוד מדפרך שם לרב דמחצה כרוב מחלקו לשנים משמע הא לרב כחנא ניהא הא גם לדדיה קשיא. דגם הוא סבר דבעינן רוב הניכר ושם לא בעינן כך ועוד מאי אריא שהט חצי גרגרת ושחה וגמרו כשר אפילו רוב שאינו ניכר נמי דהא גם לענין מריפות אמר בעינן רוב הנראה לעינים ועוד דכמו לרב מעיקרא דהוה ס"ד דמחצה על מחצה כרוב חיינו מחצה ממש במדידה ולא בנראה לעינים דאל"כ מאי מקשה עלי' במשנה דהשוהט חצי אחד בעוף ליטא דשם מיירי במדידה והוא נכשיר בנראה לעינים אלא ע"כ דבנראה לעינים מחצה ובמדידה הוא רוב כשר אף לרב כחנא ואיהו ככשיר אף מחצה במדידה לכן מקשה עלי' שפיר ומתרין דמדרבנן, ועוד יש קצת ראי' מריש פרק השוהט דאמר ואב"א ארובו של אחד במוהו והמעם דלמא לא אתי למעביד רובא. ויטעה ששחט הרוב לכן הצריכו רבנן לכתחילה שישחוט את כל הסימן ואי אמרת בעלמא דכשר רוב במדידה

שפיר איכא למיחוש דלמא יטעה במדידתו דבזה יש חשש טעות אבל ברוב הנראה לעינים אין חשש טעות כמובן וכן כתבו התוס' בחולין קכ"ג ע"ב דה"מ עולת העוף ומאי קושיא שאני התם דנזירת הכתוב הוא שלא להבדיל וי"ל דמשמע דלא מצריך אלא רוב מצומצם ולהכי פריך דלגזור וה"ל לאצרכי רוב הנראה לעינים. משמע דבזה אין חשש לגזור משום דאין מצוי בזה טעות:

והנה מדברי התוס' האלו וכן בדף כ"א דה"מ ואינו מבדיל שכתבו ג"כ דהפרכא היא ביעשה רוב הנראה לעינים משמע להדיא דהכשר שחיטה מן התורה הוא ברוב מצומצם אך נראה משם דבעלמא בעינן מדרבנן רוב הניכר אבל אין סברא כלל לומר שמדאורייתא קבעי רוב כו' ע"כ כל הפלפול והסברה רק לחלכה ולא למעשה:

שאלה.

האיר המורה מתיר בבדיקה. לרב בהוראה בחמשה בחינות. ולשו"ב בארבעה שהן שמונה תשובה

תשובה

ב"א"פ ורא"פ סעיף ל"ט אין להורות
במראות הריאה בלילה לאור
הנר לפי שלאור הנר אינו יכול להבחין
בין מראה מותר למראה אסור לרב
בהוראה בחמישה בהינות עיין מסכת
בבליה דף י"ד אביגיל שנמלה דם
בחיקה והראתה לדוד. אמר לה וכי
רואין דם בלילה. פרש"י וכי רואין דם
בלילה אם טמא אם טהור וחלא צריך
להבחין מראיתו אם מחמשה מראות
דם הטמאים באשה הוא. ולשו"ב
בארבעת שהן שמונה. וכן פוסק הרמב"ם
פ"ג מהלכות אסורי ביאה שאין רואין
דם בלילה מראות הפסולת ארבעה
הן וסימנך "ב"ב'ש"ל" מוריקא בשרא
שחור לבן. ועוד צריך להבחין מהמראות
הכשרות עוד ארבעה וסימנך במדעה
טוב. א"ר'ע"ד" ר"ת אדום רקיע עשבים
כוחלא. ובספר אהל יצחק רמ"ז
"ב"א"י"ל" כבדא אדומה ירקא לאזור.
וגם במראות כשרות איכא מנייתו
דצריך הבחנה טובא. המהבר ספר
מאירת עינים מביא שיש להקל ולבדוק
לאור הנר בשעת הדחק וכן זכתי רצון.
וזכתי שלמה במנחת יוסף וספר תיקוני
חובת בלקוטי הלכות פוסקים בשעת

הדחק יש להקל בזה. ומהבר ספר
דרכי תשובה כתב במדינתנו דלא
שכיח כלל מראות פסולות נזחנין בכ"מ
לבדוק בלילה לאור הנר. וכן בקהילות
גדולות שהשחיטה רבה וע"פ הרוב
הוי שחיטה רק בלילה השיב בשעת
הדחק סומכין על הבדיקה דלאור הנר
אך אם לא שעת הדחק אין להקל
נגד המחבר ראש אפרים:

בכרך.

שאלה כתב מרן הרב בית יוסף
בשלחנו הטחור סימן מ"ב
סעיף ב' וזה לשונו נמולה ביד או הסרה
מרפה אם הסרה המרה קורע הכבד שתי
וערב ומועמו בלשונו אם יטעום טעם מר
כשרהואם לא טעם טעם מר יצלנו בנהלים
ויטעום אם יש בו טעם מר כשרהואם לא
מרפה ע"כ ומספקא ליאם אירע שבא כלב
או התול ואכל את הכבד קודם קריעת או
צליה מה דינו מי אמרין דכשרה דהוי
דומיא למת שכתב הרב ב"י בסמן ל"ט
וזה לשונו מי שקרע בטן הבחמה וקודם
שתבדוק הריאה בא כלב ונמלה והלך
לו חרי זו מותרת וכו' הכא נמי שאכלו
הכבד הכלב קודם בדיקה חרי זו מותרת
או דילמא דשאני התם שלא היה ריעותא

בבהמה

בבהמה קודם בדיקת הריאה משום חכי כשבא כלב ונטלה מותרת דמוקמינן לה אחזקתיה אבל חבא יש רעותא דחסרה חסרה קודם בדיקת הכבד ואיתרע חזקתיה והואיל ונאבד הכבד קודם טעימה ולא נוכל לידע הדבר על בוריו אזלינן להוטרוא וטרפה על הכל יורנו המורה לצרקה ומחתמ"ש אבי"ד:

תשובה נראה לעניות דעתי לפום ריהטא דהאי שאלתא דהאי צורבא דרבנן לא בעיא שקלא ומריא כולי חאי להתיר חאי תרגולא מטעמי. חדא מקורה בפרקא קמא דחולין אמר רב הונא בהמה בהייה בחזקת איכור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה נשחטה בחזקת חיתר עומדת עד שיודע לך במה נטרפה ומתוך כך כתבו הפוסקים ז"ל דאין צריך לבדוק אחר שום טרפות מטרפיות שמו חכמי' ז"ל בעקף ובבהמה דסמכינן אחזקה דרוב בעלי חיים בריאים וכשרים הם זולת בדיקת הריאה שצריך לבדוק לפי שהיא עלולה ומצויין בה סירכות כמו שכתב המור ז"ל בארוכה בס' ט"ל ושאר הפוסקים ז"ל אבל כל שאר מטרפיות לא שכיחי ואם בן אין אנו צריכים לבדוק אהריהם וכתב הר"ן ז"ל בפ"ק דחולין דאפי' בדיקת הריאה שהסירכות מצויות בה אינו אלא מדבריהם אבל בשאר מטרפיות אפי' לכתחילה אינו צריך לבדוק

ולפי זה מן הראוי היה לחתיר האי תרגולת דנ"ד הואיל והטרפות והכשרות תלוי בבדיקת הכבד כל זמן דליתא קמן לטיבדקיה תלינן לקולא מאחר שבדיקת המטרפיות מדרבנן כמזכר :

ועוד ראיה להתיר מהרב ש"ך בסימן מ"ב ממה שהקשה על טעימת הכבד דלא הותרה טעימה על דבר שאפשר שיהיה אסור כגון בשר וחלב וכדומה ותירץ אפשר דחבא קים להו לגאונים ז"ל דמילתא דלא שכיחא הוא שתהא חסרה נטולה לגמרי והרגילות הוא שנבלעה במקומה וקרוי הדבר שיטעום טעם מרה עכ"ל. וא"כ לפי דעתו ז"ל נתיר בנ"ד הואיל ועל הרוב נמצא מריחות בכבד דאזלינן בתר רובא :

ועוד מעשה רב מהרב בעל כנה"ג סימן מ"ב אות כ"ו שבא לידו מעשה דומיא דנ"ד והתיר מכמה טעמי כמו שהאריך ז"ל כמו שיראה המעיין שם והראיה העיקרית שיש לו הוא מהכת ספק ספיקא דהיינו ספק אם היה באן הכבד היו טועמים בו טעם מר ואת"ל שאין בו טעם מר שמא הלכה כמאן דאמר דחסרה חסרה כשרה כמו שהביאו המרדכי ואגודה ושערי דורא סברתם והכריה הוא ז"ל מהמת המנגדים שאומרים שיש ס"ס להוטרוא ושכנ"ד מתהפך הספק הוא דהיינו

שהכונה חסרה לא אמרנו זיל בתר
רובא ומצרכינן בדיקת הכבוד וחזאיל
וליתא קמן אזלינן להוסיף כמו שנוכח
לקמן בס"ד :

ואם לדעת הרב שפתי כהן ז"ל
שגזר אומר שרוב חסרות חסרה
מרה נבלעת בכבוד ומהאי טעמא הוה
לן למישרי דע לך אחי ה"ה שמלכד
מה שהשיג עליו הרב בעל פרי"ח ז"ל
שאע"פ שנפטר מאיסור טרפה מאיסור
דס לא נפטר וחשיב הוא ז"ל דשאני
התם שצריך טעימה ממשית מה שאין
כן חבא דסני בלחיכה בעלמא עכ"ל.
אלא אפי' להרב בנו של הרב עבודת
הנרשונים שהעלה הלכה למעשה בנדרון
דידן והורה להתיר כבר דהה אביו
ז"ל ההוראה בשתי ידים וז"ל בסימן
י"ז והנה לדינא אען ואומר אם חיו
דברי ש"ך מיוסדים על אדני האמת
ודאי יפה כוונת ודין אמת דנת אבל
לענ"ד נראה במהילה מכבודו של
הש"ך לא כיון יפה והחוש יכחישו כי
אני מורה ובא קרוב לארבעים שנה
ובאו לפני כמה פעמים כבודות שלא
נראה בהם מרה וציויתי למעמם ועל
הרוב לא נטעם בהם טעם מרה וכו'
ממילא אם היסוד נופל אין לבגין
קיום וכו' ואע"פ שהראה הוא ז"ל פנים
להתיר .

דחיינו ספק אם היו טועמים אותו
היה בו טעם מר ואת"ל שלא היה
בו טעם מר שמא הלכה כמאן דאמר
דחסרה חסרה בשרה או טרפה ואת"ל
טרפה שמא אם היה הכבוד לפנינו
היו טועמים בו טעם מר ולכן מותרת
וכו' :

אמנם אחר העיון וההשקפה לטובה
אין הדבר כמו שעלה על
דעתינו עד עתה אלא דעתי הקלושה
והחלושה היא לאסור אסר בהאי
תרנגולתא דנ"ד וקודם שנביא ראיות
ראויות לדעתנו אביא התנצלות
מהדעות הקודמות :

אם מהדעת הראשונה שהיא מהנמרא
וחסור והפוסקים ז"ל דאזלינן בתר
רובא זה. אינו צודק בנ"ד שזה שאמרו
ז"ל אזלינן בתר רובא ולא בדקינן
הוא מן הסתם דלא אתיליד בהו
רעותא וכל מה שכתבו בפ"ק דחולין
לא אתיליד בהו רעותא אלא על
הסתם סמכינן על הרובא כגון עולה
ושבירת עצם בפסח ואליה דסלקא
לנבוח ועגלה ערופה ופרה אדומה
וסבה אביו ואמו והורג את הנפש
ושעיר המשתלה ועדים זוממים דכל
חגי דלא אתיליד בהו רעותא אלא
מן הסתם סמכינן על הרובא אבל
הבא בנ"ד אתיליד רעותא שראינו

התיר זהו לדעת הרב בעל ש"ך כמו
שיעוין שם:

י אני הצעיר נראה דליכא למיתפש
על הרב ש"ך ז"ל לא לדחות
בריו ולא לעשות מהם יסוד לבנות
ליו הלכה למעשה דאיהו ז"ל לא
יד אומר במוחלט אלא בדרך אפשרות
בל לא במוחלט. ואנא אמינא ולא
יסתפינא ומתריצנא מילתא דכל
פיא שוין בה דהכא שאני שהברירות
וא נרגש בקל ואין החיך נהנה ממנו
ה שאין כן בשאר איסורין שהחיך
נהנה ממנו ותו לא מידי:

אם לדעת הרב בעל כנסת הגדולה
ז"ל שהאריך למעניתו והביא
איות להתיר ולחורות הלכה למעשה
בי האי גזנא דנ"ד המעיין יראה
הולשת תראיות שהביא הוא ז"ל ולפי
ואין לזמן גבול לא עשיתי לדבריו
לפול והראיה החזק שהוא מעיד
ליה בעצמו היא הספק ספקא המתהפך
ז"ל ואפי' תאמר שאין זה חילוק יש
סמוך על הטעם משום דהוי ס"ס
דכתיבנא לעיל דהיינו ס"ס המתהפך
אחר שאלת המהילה בבית אנן לא
קטינן האי כללא בנ"ד דכללא דידן
וא דחיכא דאשכחנא תרי עמודי
זהורא דהיינו הרמב"ם והרא"ש ז"ל
וסכימים לדעת א' נקטינן כוותיחו

ואע"פ שהרי"ף ז"ל נגד סברתם כמו
שכתב המרדכי והשערי דורא בשם
דחסרה חסרה כשרה הנה הרבה
מאחרונים ז"ל נמשכו אחר כברת הני
תרי עמודי ההוראה הנו' וכ"ש חסכמת
הרב ב"י ז"ל שכן פסק בשלחנו המתוד
סימן מ"ב אם כן ליכא ספקא מחמת
גברי דלא אמינא ספיקא בגברי אלא
חיכא דאיכא חד לגבי חד או תרי
לגבי תרי אבל הכא איכא רובא אם
כן דל מהכא ס"ס המתהפך ולא נשאר
כי אם ספק אחד לסברתו ז"ל דהיינו
להתיר ולהאי צד הנה הוא בעצמו
הביא סברות רבות המחמירים:

ועוד הרי רבו ז"ל חולק עליו כמו
שהביא הוא בעצמו בסוף דבריו
וז"ל זכורני שהרב ז"ל חיה חולק על
זה ואמר התרנגולת ואיני זוכר מאיזה
טעם אכרו וכל זה בשראינו קודם
שנאכר הכבד שלא היה בו מרה כלל
אבל נאכר הכבד קודם שראינו שלא
היה בו מרה לבולי עלמא כשרה ולא
מהרינן לומר שמה לא היה לו מרה
וכו' אם כן לע"ד זכינו לדין לנ"ד דהאי
תרנגולת אסורה דהא קודם שנאכר
הכבד בדקו ולא מצאו מרה ודברי הרב
ודברי התלמיד דברי מי שומעים והכל
שריר וקים:

ואחרי שבתכנו ההתנצלות מהסברות
הנגדיים נבקש מאל שוכן
מעונים לפתוח לנו לב ועינים להיבא
ראיות ברורות לבטל המרורות ולהסיר
המכשולות להרחיק את בני עמנו מן
המרפיות והשי יגן על עמו משמי
ערבות :

גרסינן בפ' אלו מרפות דף מ"ה ע"ב
איתמר מחט שנמצאת בריאה
ר' יוחנן ור' אלעזר ור' חנינא מבשרי ור'
שמעון בן לקיש ור' מני בר פטיש ור'
שמעון בן אליקים טרפי וכו' עוד שם
האי מחטא דאשתבח בחיתוכא דריאה
אייתוה לקמיה דר' אמי וטרפה אמרי
ליה והא רבנן מבשרי אמר להם הן
הבשירו שיודעים מאיזה טעם הבשירו
אנן מאי זה טעם נבשיר דילמא אי
הוה ריאה קמן מינקבה : ופרשי ו"ל
בחיתוכא. לאחר שנתכבה נמצאת
באחד מההתיבות וכו' : והא רבנן.
רבנן דלעיל מבשרי ר' יוחנן ר' אלעזר
ור' חנינא : שיודעים מאיזה טעם
הבשירו. שחרי באת כל הריאה לפנייהם
וראוה שלימה הילכך על כרחיה דרך
הקנה נכנס עכ"ל :

והרי"ף ו"ל פסקה להאי מיטרא בטוב
טעם ודעת כמה שנתבאר
ברשי ו"ל ו"ל איתמר מחט שנמצאת
בריאה ר' יוחנן ר' אלעזר ור' חנינא

מבשרין והלכתא כוותייהו וחני מילי
היבא דאיתא לריאה כשהיא שלימתא
קמן דנפחינן לה אי ליבא בה נוקבא
כשרה דאמרינן האי מהטא דרך סימפונא
נקט ואתאי אבל ליתא לריאה שלימתא
קמן לא מבשרינן לה דחיישינן לה
דילמא נקובי נקב ואתאי עכ"ל :

ובן פסק הרמב"ם ו"ל בפ"ו מחלכות
שהיטת חלכה י"ד מחט שנמצאת
בריאה נופחין אותה אם לא יצא ממנה
הרוח בידוע שזאת המחט דרך סימפונות
נכנסה ולא ניקבה ואם נחתכה הריאה
קודם הנפיהה נמצאת בה מחט הרי
זו אסורה שהדבר קרוב שניקבה
כשנכנסה עכ"ל :

ובן פסק הרא"ש ו"ל ו"ל איתמר
מחט שנמצאת בריאה וכו' והילכתא
ברבנן דמבשרי וכו' כיון שהובאה
הריאה שלימה לפנינו ונפחינן לה ולא
חוינן בה רעותא תלינן ודאי דסימפונא
נקט ואתא וכו' אבל אי ליתא לריאה
שלימה לקמן טרפה דדילמא אי איתא
לריאה קמן הוה מינקבה :

ובן פסק הרב המאסף לכל המחנות
ביד סימן ל"ו :

הא קמן מילתא פשיטתא יותר
מביעתא בכותחא דכל
מילתא דבעיא בדיקה לברורי מילתא
ולא אשתכח קמן לברורי מטרפינן לה
מספק

מספק דהא האיריאה הנז' כל הפוסקים
כלם באחד פסקו לאיפודא הואיל ואין
אנו יכולים לסיקם עלה דמילתא כיון
דהיא חתוכה ולא יכלינן למנפחא
אסרינן לה מספיקא. ואם בן הוא הדין
דהוא הטעם בנ"ד הואיל והכבד נאבד
דביה תליא מילתא למיבדק ולא
אשתכח משום דאי הוה מישתכח
אפשר דלא אשתכח ביה מדירותא
דומיא דנקב דריאה דלעיל הכי נקטינן:
ואת על גב דאיכא רבונאתא דמיקילין
בהסרת חמרה בג"ל וכל שכן
בספק ידיה כבר הוכחנו לעיל
בתחלת דברינו מה שיספיק לדעתינו
הקצרה ועוד נראה לי דעיקרא דהאי
מילתא מהפסיקתא זוטרתי בפרשת
שמיני הוא ומבעל הלכות גדולות ז"ל
דמינייהו נפק האי קולא למיבדק בהאי
כבדא וא"כ הכו דלא לוסיק עלייהו
והיכא דמצינו למבדקא שפיר ואי לא
לא מקילינן דאילו להרמב"ם ז"ל
וסיעתו לא אשכחנא בדיקת הכבד
כשהסרה חמרה אלא השריש לנו שורש
גדול דכל אבר שאמרו חכמים בו שאם
ניקב במשחו טרפה כך אם ניטל כולו
טרפה בין שניטל מהולו או ביד בין
שנברא חסר טרפה כמו שכתב בפ"ז
דשהיטת דלשיטתו ושיטת סיעתו דהיינו
התוספות והרא"ש והר"ן כיון שהסרה

חמרה מטייפינן לה בלתי בדוקה דהא
נקיבת חמרה איתא במשנה אלו טרפות
אם בן עלה בידיו דכל היכא דאיכא
רעותא ולא מצינן למיבדקא טרפינן
לה ולפי זה הואיל ואיכא רעותא בהאי
תרנגולתא צריכה בדוקה מדאורייתא
דחבי סבירת ליה להר"ן בפרקא קמא
דחולין ז"ל שאם תאמר שנולד רעותא
בבהמה הא אין ראיה זו מדבריהם
אלא מדאורייתא וכן כתב הריב"ש ז"ל
בתשובתו סי' תצ"ט כדי להוכיח
שראית הריאה בלתי אתייליד בה
רעותא היא מדרבנן. וזה לשונו ובודאי
בספק טרפות הריאה קאמר דאי בשאר
טרפות היכא דלא אתייליד רעותא
אין צריך לראות ולבדוק אפי' מדבריהם
ואי דאתייליד רעותא מדאורייתא הוא
אלא ודאי בבדיקת הריאה היא דבעיא
בדיקא מדבריהם על הספק אע"ג דלא
אית בה רעותא עכ"ל:

הרי לך שכתבו ז"ל דאפי' בשאר
טרפות היכא דאיכא רעותא
צריכה בדוקה מדאורייתא. וא"כ לג"ד
הואיל והסרה חמרה דלית לך רעותא
גדולה מזו צריכה בדוקה מדאורייתא
והואיל וליתיה לכבד לקמן למיבדקיה
הוי ליה ספקא דאורייתא ולחומרא:
ואל השיבני מהא דחולין דף נ"ג
לענין דדוסת ספק כלבא ספק
שונרא

לקוטי

שאלות ותשובות

דב"ש

שונרא אומר כלבא דנראה בדאיכא רעותא תלינן לקולא. דע לך שכבר תירין הרשב"א ז"ל התם הטעם משום דלא שכיח דדריס שונרא דהא מעשה בכל יום דשכיח שונרא בין התרנגולי ואינן דורסות אלמא טעמא דמלתא דמשום דמסתבר מפי למיתלי בהיתרא להכי שרינן. וכתב עוד הרב הגו' ואי קשיא לך הא דתלינן לקולא בזאב שנטלה הראיה והחזירה כשהיא מנוקבת דאע"ג דאיכא רעותא כדמוכח בגמרא ואפי' הכי פסקינן לקולא ולא היישינן שטא במקום נקב נקב כבר תירין הרב ז"ל לפי שיש דבר לפנינו לתלות בו להיתר ואין דבר לפנינו לתלות בו לאיסור. וכן השיב מוהרי"ק ז"ל שורש ליה ז"ל אפי' היה ספק כטרפות אחר שאין תלוי בשחיטה עצמה כגון הגוף שבורח ואין ידוע אם קודם שחיטה אם לאו לא היה לתלות לקולא בכיוצא בזה ואע"ג דתלינן בזאב ובמשמשא ידא דמבחה שאני התם דאיכא רגלים לדבר וכמו שפסקו הלכות גדולות ומביאו הסמ"ק לפסק הלכה דכל ספק טרפה לחומרא. הרי לך בהדיא לדעת חז"ל רבונא דא"י דהיבא דאיתיליד רעותא וחספך שקול וליכא למיתלי בשום דבר אולינן לחומרא. והוא הדין לג"ד שאין הדבר ברור שימצא הברירות

בכבר בודאי כמו שהובחנו מחרב הגרשוני ז"ל:
ולסיומא דהאי מילתא עוד נ"ל להביא ראיה מהסכמת הרב ב"י ז"ל רצוני לומר שכל דבר שהוא שקול ותלוי בספק כג"ד פסקינן לחומרא על פי שנים עדים יקום דבר. הא' בסוף סי' ג"א ז"ל הלעיטה דבר שנוקב בני מעיה כגון קורס של חלתית וכיוצא בו טרפה ואם הוא דבר שספק אם נוקב טרפה מספק. והב' סה שכתב בסוף סי' ג"ב בשם הר"ן ז"ל וז"ל נפל לאור ואין ידוע אם נהמרו בני מעיה צריכה בדיקה ואי ליתא קמן למברקה אסורה עכ"ל. והדבר ברור שאלו חב' דינים הם דמיון גמור לג"ד דנפלה לאור היינו ריעותא דומיא להסרת המרה וכתב הרב ז"ל שצריכה בריקה ואם אינה לפנינו אסורה מספק וכן אם הלעיטה דבר דמספקא לו אם נוקב אם לאו טרפה מספק א"כ יראה לי שאף כג"ד יגזור הרב ז"ל לחומרא כי מאי שנא ולית דין צריך בשש:
הכלל העולה מכל מה דכתיבנא מהני סוגיות דגמרא והוכחות והוראות הפוסקים הראשונים והאחרונים ז"ל נראה לעניות דעתי שהדבר ברור יותר מביעתא דבותהא שהתרנגולת של ג"ד אסורה מן הדין הנאיל וליכא למיקם

למיקם עלה דמלתא מהמט אבידת
הכבר הוי ספקא דאורייתא בדמוכה
לעיל. והו סה שהורוני מן השמים אם
ייתב בעיני בעלי תריסין ויסכים עמי
חרב חיושב על כסא ההוראה כי לו
נאה ולו יאה להורות הלכה למעשה
ובכן אשאל מחשי"ת יאריך ימים על
ממלכתו ובזכות האבות ובזכותו יאיר
עינינו בתורתו וידריכנו לעבודתו ויטע
בלבנו אהבתו ויראתו לעשות רצונו
ולעבדו בלבב שלם אנחנו וצאצאינו
וצאצאי צאצאינו וכל יוצאי ירכנו עד
ביאת גואלנו במהרה בימינו אכ"ר :

הידושים

הש"ך בסימן א' סק"ד הקשה דכיון
אמרינן רוב מצין אצל שהיטת
מוכחין הן ובה"ט סימן ש"ו לענין מכה
אומן שקילקל אמרינן שצריך להביא
ראי' שהוא מוכחה ולא אמרינן בכה"ג
רמאש"מ"ה והנה מהידוש רעק"א נראה
שהבין ודיוק לשון הש"ך "ולא אמרינן
בכה"ג רמאש"מ"ה וסתרן בזה קושייתו
וכלומר כאן דקלקל א"כ נראה שאינו
מוכחה. והקשה דא"כ אחר שקלקל

לא יהא רשאי לבסור לו לשחוט זה
לא מצינו. אבל בפר"ט נראה שהבין
שאין זה כוונת הש"ך לתרץ בזה
קושייתו וסובר דבאמת נשאר חש"ך
בקושיא וכברת הג' רעק"א כתב בשם
הכס אחד והקשה עלי' דאין ברית
כרותה למומחין שלא יארע להם איזה
קלקול באונס וכתב לתרץ הקושי'
באופן אחר ע"ש. ולענ"ד יש לתרץ
בפשוטו דיש להלק בעצם גדר מומחה
דחבא ודהתם, דשם הטעם דמומחה
פמור מלשלם הוא משום דאמרינן
דכיון דמומחה הוא מול דבעל חבהמה
הוא שגרם שנתקלקלה שחיטתו ואנוס
הוא ולכן צריכין שיהי' מומחה ומוחזק
שלא בא מכשול והקלה בשחיטתו על
אופן זה לא אמרינן כלל רוב מאש"מ"ה
כה שא"כ בהא דכאן בעינן רק שיהא
מומחה שיודע דיני שחיטת ורגיל ואומן
ואמרינן שאם יבא מכשול לידו יגיד
ובגדר זה אמרינן רמאש"מ"ה :

סימן ה' בהנה"ה ומי שלא יוכל
לשער פ"ו ויש אומרים לשער
בי"ד אצבעות ורמז לזה שנאמר
ושחתם בזה. עיין שם"ה שכתב
דהשוהט עוף נראה לי דאין צריך
לכתחילה כי אם שיהא אורך שני
צווארים מעום מעם דרסה משמע אבל
בבהמה

בבהמה אף בדקה צריך לכתהילה אורך
 יד גודלין וכן מוכה בקרא דכתיב
 הנישו אלי איש שורו ואיש שיהו
 ושחמתם בזה וכיון דדרשינן סבזה
 לאורך הסבין א"כ אף בדקות כן וכן
 כתבו האחרונים אמנם אין נוהגין כן
 לשחוט דקות בסבין ארוך יד עצבעות
 ונראה לי משום דגם אז לא קבלו

דברי שאל רק לענין גמות ולא לדקות
 דכתיב שם ויגישו כל העם איש שורו
 בידו זו שחיטות גמות ולא הזכיר שום
 הנשת שחיטת שח זכבש שחיטות
 דקות משום שלא רצו לשחוט דקות
 בז"ה משום דבסבין גדול באתר יש
 חשש דרסה ולכן לא קבלו דברים
 לדקות :

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
 ע"י חיים תש"ס

